

71 DE ANI DE LA FĂURIREA STATULUI NAȚIONAL UNITAR ROMÂN

UNIREA CEA MARE

- biruință a dreptății istorice, act energetic de voință al întregii națiuni

„Dorința cea mai mare,
dorința cea mai generală”

Măreția înfăptuire de acum 71 de ani are adinea rădăcini istorice. Unirea cea Mare în cununind secole de eforturi eroice și neînfrângute pentru înalțul ideal al Unirii tuturor românilor într-o țară unitară și independentă. De-a lungul veacurilor, aspirația spre unitate a trăit mereu în conștiință, a constituit forța născută care a luminat, prin vremuri adesea mașter, drumul vieții poporului român. Această aspirație avea un trăsnet tenei în conștiință, în născuturile geografice a pământului românesc, în obârșia comună și limbă unitară a românilor, în complementaritatea economiei țării române, în manifestarea lor unitară, în toate sferele activității materiale și spirituale, istoria românească înfăptuindu-se ca o istorie unică și unitară, ca o creație a unui și aceluși popor. Măreția unirii a dăruit și al românilor, păstrând al celor mai așezate inusurări ale înaintașilor săi, pe care le-a îmbogățit necontenit, într-o existență îndelungată și eroică, moștenind al unei bogate tradiții de viață statală, poporul român a implinit de-a lungul secolelor și milenilor un glorios destin istoric, a cărui măreție rezidă în consecvența exemplară cu care a acționat pentru idealurile unității și independenței naționale, stăruind în realizarea unității statale pentru dreptate și egalitate socială, cu vocația păcii, prieteniei și colaborării. Timpul însuși a consolidat și înfăptuit aceste idealuri, le-a pus stăpîne pe tot mai multe conștiințe, le-a transformat într-o autentică forță materială, care, în mersul său spre biruință, n-a mai putut fi de nimeni oprită sau zădărnită. Prin aceste eforturi de muncă și înfruntare comună, peste hotarele înalte între ele de vitregile vremurilor, prin îndelungate și grele lupte purtate laolaltă de toți românii împotriva apelor tulburi de primejdii ce au bătut de altăcei ori la porțile pământului nostru strămoșesc, s-a cristallizat, ca o lecție și un învățămînt de mare preț, faptul că unitatea constituie un înec, nesecat izvor de țară, o inepuizabilă sursă de energie și putere în eforturile de depășire a oricăror pericole și înfruntare a oricăror pericole și amenințări. Profunzimea și statornicia voinței românești de unitate a reprezentat temeiul atitor eforturi, atitor încercări de realizare a frontului comun de acțiune al țării române, de înfăptuire a unității românești, eforturi ce și-au aflat cea mai înaltă expresie în unirea sub sceptrul mîndru al lui Mihail Viteazul a celor trei țări române, făurirea acelei unice și larg cuprinzătoare țări românești la începutul secolului al XX-lea și al XVII-lea conferind realităților etnice structurile politico-statale corespunzătoare. Măreția înfăptuirii încunună secole întregi de lupte, de aspirații ale românilor, încorpora în ea învățămintele și concluziile unei îndelungate istorii, în cadrul căreia la loc de seamă erau înscrise gândurile și faptele unor domnitori cu mare iubire de țară, de lege și de neam: de la Basarab, învingătorul de la Posada, la Mircea cel Mare, de la Alexandru cel Bun la Ștefan cel Mare, de la Iancu de Hunedoara la Petru Rareș. Deși de scurtă durată, unirea realizată de

denții de stat a României, înscrisă în mîndru buchet al statelor suverane. Această măreție înfăptuire a constituit opera întregului popor român, ea s-a înscris în cartea veacurilor ca rezultat al acțiunii conjugate a tuturor românilor, care erau convinși că pentru ei toți soarele răsare de la București, că obținerea independenței era o cauză generală românească. Această neînfrîngută convingere s-a aflat la originea larg cuprinzătoare mișcări de sprijinire a frontului, de susținere a efortului de război, care s-a desfășurat pe deasupra granițelor care mai brăzdau trupul neamului românesc. Războiul de independență a dovedit că națiunea română era și se considera o unică familie, care vedea în Carpați nu un hotar despărțitor, nu un lanț ce strînge, ci înșiși coloana sa vertebrală. Proclamarea independenței de stat și pectularea sa prin grele jertfe pe cîmpurile de luptă au constituit o mare victorie a poporului, care a înfruntat decisiv lupta pentru realizarea unității naționale-statale. România independentă a reprezentat roazumul de nădejde pentru toți românii aflați încă sub dominația străină, ea a fost mereu raza lor de speranță în eforturile de a rezista presiunilor de nazionalizatoare care se exercitau, statul român independent fiind în cele din urmă arma în mînă pentru a elibera pe românii transilvăneni a căror ființă etnică era grav primordiată de politica guvernatorială de la Budapesta.

În lupta pentru realizarea unității naționale-statale s-a angajat, încă de la apariția sa pe scena istoriei, clasa noastră muncitoare, în slujba acestui ideal ea așezând forța organizată a rîndurilor sale, capacitatea de acțiune și fermitatea sa revoluționară. Mișcarea socialistă și muncitorească din țara noastră, animată de aspirația înălțării oricărui român la nivelul unității și înfăptuirii unității naționale unitare, înscrind în faptele sale deviza edificării Daciei muncitorilor și țărănilor, patrie a unui popor liber și singur stăpîn pe soarta sa.

Evenimente memorabile, zile decisive

„De pe un ceas pe altul se petrec mari evenimente, mai decisive și mai importante decît toate evenimentele ultimelor decenii adunate la un loc” — scria un ziar transilvănean în toamna anului 1918. Da, mari evenimente istorice zile au trăit atunci popoarele, căci sub loviturile lor s-au desfiat anarhice imperii, clădite prin agresiune și acapărări teritoriale și menținute doar prin forța balonetelor, s-au clădit ori s-au reînfrîngut state bazate pe principii naționale. Poporul român, a cărui conștiință erau puternice încăleze de idealurile dreptății sociale, ale libertății și unității naționale, s-a aflat în primele rînduri ale acelei gigantice bătălii a popoarelor, de pe urma căreia harta Europei s-a rescris corespunzător realităților etnice de pe întregul continent. În acea toamnă de efervescență politică fără precedent, poporul român a dovedit prin fapte cit de adîncă era setea sa de libertate și unitate, ce energii sociale de nebruit pot pune în mișcare aceste legitime aspirații. În cursul unei adevărate revoluții naționale, desfășurate în lunile octombrie-noiembrie 1918, românii Transilvaniei au realizat practic desprinderea lor din vechile cadere de stat austro-ungare, afirmîndu-și dreptul ca ei singuri

să decidă asupra destinului lor prezente și viitoare, ca, în deplină libertate, fără nici o înfrîngere din afară, să-și hotărască drumul viitor, așezăminte instituționale și raporturile cu alte națiuni, cum se spunea într-un document al epocii. Valul mișcărilor populare, de o amplitudine și radicalitate fără precedent, a spulberat practic vechile alcătuiți politice, a dat conținut nou puterilor locale pe întreg cuprinsul Transilvaniei, prin această se dovedea că vechea administrație austro-ungară reprezenta o anarhică prelungea a unui trecut de tristă amintire, a unor nedrepte întocmiri care serveau ca unele ale unei politici ce tinea la deznationalizarea românilor. „Ca un rîu umflat în albie” s-au desfășurat demonstrațiile, intrunirile și adunările muncitorești, în multe locuri preluind-se efectiv conducerea și organizarea activității întreprinderilor economice. O autentică „pășire revoluționară a poporului” a avut loc la sate, pe întregul pământ transilvănean, fiind alungați jandarmii, notarii, primarii, prefecții. În însușite adunări populare, obstea locuitorilor orașelor și satelor și proclamau hotărîrea de a nu mai admite perpetuarea vechilor stări de lucruri, de a alege o nouă

administratie, care să reprezinte emanata autentică a voinței populare. După constituirea Consiliului Național Român Central și stabilirea sediului său la Arad, în așezările transilvănești înfăptuindu-se și găzduirea națională: la formarea lor, devenită pretutindeni o luminăoasă sărbătoare, la parte întreaga suflare, auzindu-se roșită răspicat hotărîrea de înfăptuire a Unirii. Chemat de istorie la fapte, poporul român sfărîma astfel lanțurile unei opresiuni seculare, iar înălțurînd-o, se pronunța adevărată revoluție, începîndu-se neapărata realizare a Unirii. La 20 noiembrie a fost convocată, la Alba Iulia, „cetatea istorică a neamului românesc”. Marea Adunare Națională, înfăptuindu-se în numele dreptății eterne și a principiului liberei dispozițiuni a națiunilor, s-a asigurat cadrul politic în care românii Transilvaniei au avut să se pronunțe asupra destinului lor. „Suntem convinși — se scria în manifestul prin care era convocată Marea Adunare Națională — că (...) la această adunare, unde se va hotărî soarta neamului nostru poate pentru vece, se va prezenta însuși poporul românesc în număr vrednic de cauza mare și sfîntă”.

Iar poporul s-a arătat vrednic de această cauză. Participind cu înaltă răspundere la alegerea pentru desemnarea delegațiilor lor la Alba Iulia, încredințîndu-se acestor mandatul de a fi „roșitorii înfăptuirii” și semnificative lor lor, de a declara solemn că toți cei rămași acasă doresc „unirea tuturor românilor într-un stat național românesc care să ne ocrotească și să ne apere pe noi și pe copiii noștri”. În sute și sute de imputerniciri, mandate, procese-verbale, ori credențiale, locuitorii satelor românești au trimis să preziceze că deciziile adoptate fuseseră luate „din îndemnul propriu și fără nici o silă sau adevărate din vreo parte”, că în ele erau cuprinsă „dorința fierbîntă” de înfăptuire a unității naționale unitare, înscrind în faptele sale deviza edificării Daciei muncitorilor și țărănilor, patrie a unui popor liber și singur stăpîn pe soarta sa.

În același timp, din sute și sute de așezări, din toate colțurile Transilvaniei s-au îndreptat către Alba Iulia zeci și zeci de mii de oameni, spre a fi prezenți la ziua cea mai mare a istoriei naționale. Din Tara Birsei și de Cibin, din părțile Hategului și Caransebeșului, de pe Timis, din Zarand și Bihor, din Salaj și Sătmăr, din Maramureș, Bistrița, Năsăud și Reghin, de pe Mureș și de pe Timave, de pe Ampoi și Arșel, mii și mii de oameni, minăți ca de o putere nevăzută, au pornit spre orașul-simbol al drumului de unitate a românilor. Precum piralele se contopesc în focuri, iar acestea adunări în necuprinsa mare, picururile de oameni pornite de prin sate s-au adunat în mari și sărbătorite coloane ce s-au revărsat spre Alba Iulia, alcătuiind acea multime impresionantă de aproape două sute de mii de oameni, care, prin însăși prezența sa, a dat adunării de la Alba Iulia un caracter plebiscitar, de expresie a voinței generale. Cu zecile de mii, învesnăți în strai de sărbătoare împodobit cu cocarde tricolore, au venit țărani, spre a arăta că „în vechiul

„Desfășurarea evenimentelor istorice a demonstrat cu putere că Unirea de la 1 Decembrie 1918, care a dus la crearea statului național unitar român, a fost rezultatul nemijlocit al luptei hotărîte a celor mai largi mase populare, a întregului popor, un act în deplină concordanță cu drepturile inalienabile ale românilor, cu realitatea obiectivă, cu cerințele legice ale dezvoltării istorice sociale”.

NICOLAE CEAUȘESCU

lor pămînt” înțeleg să nu mai sufere vreedată oprirea națională; au venit cu mîile muncitorii, purtînd steaguri roșii la care au prins cocarde tricolore, exprimînd prin această voință lor de a clădi orindulei noi, mai bune și mai drepte în România reînfrîngată; au venit cu mîile intelectuali satelor și orașelor, dovedind că sînt una cu poporul, că sînt suflul din suflul neamului. Purtau cu toții, muncitori, țărani, intelectuali, meseriași, funcționari, soldați,

un singur dor: marea dor al Unirii. Erau animați de convingerea că prin hotărîrile de la Alba Iulia se vor așeza temeliile unui viitor mai bun și pentru ei, care, prin muncă și roadele ei, reprezentau temeiul și substanța țării. Într-o deplină unitate de gînd și simțire, Marea Adunare Națională a adoptat apoi istorica hotărîre de Unire a Transilvaniei cu România. Ea punea capăt unui trecut de grele lupte și jertfe și deschidea zările unui viitor mai bun.

niste, neohorthyste și neofasciste, se aud din nou glasuri pe care istoria le-a condamnat definitiv, glasuri care, stîldînd adevărul și neîndînd în seamă învățămintele trecutului, propovăduiesc iarăși ruperea în bucăți a popoarelor, destrămarea statelor constituite prin grele lupte și jertfe. Realitățile de acum o jumătate de veac au dovedit, totodată, că asigurarea păcii depinde de consecvența și fermitatea cu care poarele se ridică împotriva forțelor care propagă ura între neamuri, care își bazează politica pe agresiune și dictat; aceleași realități au arătat că războiul nu poate fi împiedicat prin concesi, prin pacte și înțelegeri realizate cu cinism peste capul popoarelor, că acestea n-au adus decît mari daune materiale, imense sacrificii și suferințe popoarelor. Cu atît mai mult, în

situația internațională complexă de astăzi, trebuie să se întărească vigilenta și solidaritatea popoarelor în lupta împotriva tendințelor de reînfrîngere a revanșismului și revizionismului, de activizare a neohorthysmului și neofascismului. În cea ce îl privește, poporul român, mîndru de realizările sale, este hotărît ca nimeni și nimic să nu-l abată de pe calea pe care a ales-o. Nimeni nu va putea să atenteze la istoricele cuceri ale poporului. În deplină unitate în jurul partidului, al secretarului său general, întreaga noastră națiune este ferm angajată în înfăptuirea obiectivelor stabilite de Congresul al XIV-lea, a programelor de dezvoltare, punîndu-se în aplicare toate măsurile, asigurînd astfel afirmarea tot mai puternică, liberă și suverană a patriei în rîndul statelor lumii.

Permanența învățămintelor istoriei

Făurirea statului național unitar român a deschis poporului nostru noi și largi posibilități pentru afirmarea forței sale de creație istorică. Au fost promugate ample reforme politice și economico-sociale care au asigurat premise pentru o mai rapidă creștere a forțelor de producție, pentru dezvoltarea generală a țării; s-au dezvoltat mai puternic știința și cultura națională, sporind contribuția românească la tezaurul de valori materiale și spirituale al umanității. S-a asigurat creșterea capacității de acțiune politică a forțelor care se pronunțau pentru transformarea revoluționară a societății românești, o importanță hotărîtoare avînd în acest sens făurirea Partidului Comunist Român în anul 1921. Continuuor al celor mai bune tradiții ale poporului, partidul comunist și-a asumat de la bun început misiunea istorică de a organiza și uni puterile clasei muncitoare, ale celorlalte oameni ai născut în lupta împotriva exploatareii, pentru lărgirea drepturilor și libertăților cetățenești, propunînd țării cel mai înaintat program de acțiune politică, corespunzător aspirațiilor revoluționare ale maselor populare. Partidul a organizat și condus mari bătălii de clasă, ce au ilustrat marea sa capacitate politic-organizatorică, ampla adunare a forțelor sociale și politice. Vor rămîne înscrise la loc de seamă în istoria contemporană a țării consecvența și fermitatea cu care partidul a acționat pentru realizarea unității de voință a clasei muncitoare, a întregului popor, în lupta împotriva pericolului fascist, a sovinsimului, irendismului, revizionismului și războiului. Vasta activitate desfășurată de partid în acest sens a contribuit la activizarea unor largi categorii socioprofesionale, a imprimat un puternic caracter revoluționar, antifascist și antirăzboinic demonstrațiilor democratice și patriotice desfășurate în perioada interbelică, ani în gir fiind zădărnită ascensiunea fascismului la putere în țara noastră. Un mument cu puternic impact social în desfășurarea luptei împotriva fascismului și războiului, pentru apărarea integrității patriei l-a constituit marea demonstrație patriotică de la 1 Mai 1939, în organizarea și desfășurarea căreia rolul determinant a revenit tovarășului Nicolae Ceaușescu, tovarășul Elena Ceaușescu. Organizată de partid sub semnul unității de acțiune a clasei muncitoare, a altor forțe patriotice, progresiste și democratice, această viguroasă bătălie revoluționară a evidențiat hotărîrea de luptă a poporului român și, deopo-

trivă, a pus pregnant în relief cerința acțiunii ferme împotriva fascismului, a realizării unității de luptă antifascistă. 1 Mai 1939 s-a înscris în paginile cărții de istorie ca o mare lecție a unității muncitorești, a forței acțiunii unite a oamenilor muncii, ca o expresie a capacității clasei noastre muncitoare de a purta ample și viguroase lupte politice în măsura să determine un curs nou evoluției vieții țării.

O lecție care și-a dovedit marea sa valoare principială și practică în perioada care a urmat, o perioadă complexă și tragică pentru poporul român, în cursul căreia, sub presiunea brutală a marilor puteri fasciste, România a fost nevoită să suporte grave amputări ale teritoriului său național. În august 1940 țării noastre i-a fost impus odiosul dictat fascist de la Viena, prin care trupele Transilvaniei a fost sfîrșit în două, partea sa de nord-est fiind atribuită Ungariei horthyste pentru „statornicia” cu care se condase Reichul nazist în opera de revărsare a granitelor europene. A început atunci pentru cel peste un milion de români din Transilvania răpită un lung și cutremurător calvar, cele circa 50 de luni ale ocupației horthyste însingurînd și îndolind practic fiecare așezare românească. Prin mijloace teroriste, prin crime și bestialități, prin ample expulzări de populație, prin-o desantată politică deznationalizatoare, horthysmul a prezonizat modificarea caracterului etnic al acestei vetre de pămînt românesc, spre a putea legitima, după război, perpetuarea stăpînirii sale în Transilvania. Poporul român s-a ridicat la luptă împotriva sentimentelor arbitrate de la Viena, desfășurînd ample demonstrații de stradă, în care s-a cerut ca nici o palmă din pămîntul țării să nu fie cedată nimănui. Lupta pentru eliberarea acestei părți a pămîntului românesc a intrat în țara sa hotărîtoare o dată cu dezlansarea revoluției de eliberare socială și națională, antifascistă și antimeritocratică și avea să se încheie la 25 octombrie 1944, o dată cu eliberarea ultimei așezări românești de sub ocupația horthystă. Așa cum cu îndreptățire s-a observat, încă în epocă, dictatele imperialiste, impuse popoarelor prin forță și amenințare, clădite pe poște de anxietate și dominație, sînt repudiate de istorie, de viață, de vedindu-se că ele nu pot avea decît soarta de a fi aruncate la lada cu gunoi a istoriei.

Lecțiile istoriei, sint lecții de mare actualitate și astăzi, cînd, pe fundalul marilor probleme cu care se confruntă lumea contemporană și a accentuării crizei economice mondiale, se reactivizează cercuri revanșarde și revizio-

Unitatea — temeiul încrderii în viitorul socialist și comunist al patriei

1 Decembrie 1989. Împlinirea a 71 de ani de la istorica adunare de la Alba Iulia, ale căror hotărîri au așezat temeliile trăniece statului național unitar român, are loc la puține zile de la desfășurarea marelui forum al comunistilor români — Congresul al XIV-lea. În cadrul lucrărilor acestuia s-a subliniat cu putere adevărul că edificarea orinduirii noi, socialiste constituie o continuare legică a procesului istoric de formare a poporului și a națiunii noastre, a statului național unitar, a luptei împotriva dominației străine, pentru libertate și independență, pentru progres economic și social, în societatea socialistă de azi aflîndu-se și năzuințele cele mai înalte idealuri și năzuințe ce au înfăptuit de-a lungul veacurilor pe înaintași.

În anii socialismului, și de deosebire în perioada inaugurată de Congresul al IX-lea, poporul român, avînd în frunte partidul comunist, pe marea conducător de partid și țară, tovarășul Nicolae Ceaușescu, a înfăptuit un vast proces de transformare revoluționară a societății românești, a asigurat, în pofida unor dificultăți, înaintarea fermă a patriei pe calea progresului economico-social. În ultimul sfert de veac, materializîndu-se concepția primordiată efortului propriu în dezvoltarea țării, s-au pus în lucrare ample programe de creștere economică, sporind în ritmuri fără precedent forțele de producție, făurindu-se o puternică bază tehnico-materială, conectată la pulsul înnoirilor pretrecute sub impactul revoluției tehnico-științifice contemporane. S-a realizat cu exemplară consecvență amplasarea armonioasă a forțelor de producție pe întreg teritoriul țării, ceea ce a avut importante consecințe economico-sociale, contribuind la ridicarea materială și spirituală a fiecărui județ, a fiecărei așezări. Profunde mutații au avut loc în viața social-politică a țării, sensul acestora consti-

tuindu-l perfecționarea continuă a formelor de organizare și conducere a societății, crearea unor condiții optime pentru toți cetățenii de participare efectivă, nemijlocită la elaborarea și aplicarea programelor și planurilor de dezvoltare, a întregii politici a partidului și statului nostru. S-a instituit în toate domeniile vieții sociale-politice un nou stil de muncă, de conducere, intențiat pe cunoașterea directă, la fața locului, realităților, pe consultarea sistematică cu făuritorii bunurilor materiale și spirituale, cel mai înalt exemplu constituindu-l în acest sens amplul dialog cu țara al tovarășului Nicolae Ceaușescu, azi tovarășul Elena Ceaușescu, în cadrul vizitelor de lucru întreprinse în toate județele țării, al lucrărilor unor forumuri ale democrației muncitorești și revoluționare. S-a înfăptuit astfel în România principii edificării noii orinduirii cu poporul și pentru popor, cu oamenii și pentru oameni.

În toată această perioadă, s-a deslășuit o vastă activitate politico-ideologică pentru formarea și dezvoltarea conștiinței noi, revoluționare, pentru ca fiecare om al țării să-și înțeleagă profund locul și rolul în țară, întîrîndu-se astfel necontenit conștiința de sine a națiunii. O amplă și susținută activitate politică, internă și externă, a tovarășului Nicolae Ceaușescu, au asigurat un larg prestigiu țării pe toate meridianele globului, au adus României un strălucit renume de țară a muncii, a creației, a păcii, prieteniei și colaborării.

Ca o sinteză a tuturor acestor procesuri a vastă activitate politico-ideologică pentru formarea și dezvoltarea conștiinței noi, revoluționare, pentru ca fiecare om al țării să-și înțeleagă profund locul și rolul în țară, întîrîndu-se astfel necontenit conștiința de sine a națiunii. O amplă și susținută activitate politică, internă și externă, a tovarășului Nicolae Ceaușescu, au asigurat un larg prestigiu țării pe toate meridianele globului, au adus României un strălucit renume de țară a muncii, a creației, a păcii, prieteniei și colaborării.

Silviu ACHIM

1 Decembrie 1918, Marea Adunare Națională de la Alba Iulia, care a proclamat Unirea Transilvaniei cu România